

In gesprek met een echte Reuselnaar

Mijn tijd als dienstplichtig marinier was de mooiste en ook een belangrijke tijd van mijn leven. Na de zware mariniersopleiding werd ik uitgezonden naar Aruba en de Bovenwindse Eilanden. Wat ik daar aan kameradschap en levenservaring heb opgedaan, is heel mijn verdere leven van belang geweest.

Jan Hoeks op 27 juli 2020 bij het Mariakapelletje aan d'n Buizerd dat hij aan zijn moeder beloofd had te bouwen.

Aan het woord is de 75-jarige Jan Hoeks, de derde in de rij van de 12 kinderen van Harrie Hoeks en Miet van Herk, alias Miet van Jan van de Schèèle.

Voorouders

Opa Adrianus Hoeks en oma Adriana Lepelaars hadden een kruidenierswinkeltje achter in de Nieuwstraat te Hapert, richting de Kuil. Regelmatig fietsten we met ons gezin naar Hapert om hen te bezoeken. De brug over de Beerze had toen nog houten leuning. Oma was een heel lief mens waar we veel van mochten en ons altijd welkom voelden. Opa Hoeks werd in Hapert de Rappe genoemd en is twee keer getrouwd. Uit zijn eerste huwelijk kwamen ome Dorus en tante Marie. Na het overlijden van zijn eerste vrouw hertrouwde hij met mijn oma. Uit dat huwelijk kwamen nog 8 kinderen, ook onze pa Harrie Hoeks. Zijn broers en hij waren heel muzikaal. Ze zaten bij de harmonie en speelden samen in een orkest waarin onze pa de drummer was. Ze traden op bij alle Kempische kermissen.

Opa aan moederskant, Jan van de Schèèle is opgegroeid op de Achterste Hoef waar zijn vader Kees van Herk bijgenaamd *de Schèèle* een oud boerderijtje bezat. Op jonge leeftijd had overgrootvader de stuipen gehad en was daarvoor scheel gaan kijken, vandaar zijn bijnaam. Opa Jan die in 1919 getrouwd was met oma Philomena Laureijs uit Lage Mierde was voor-

bestemd de ouderlijke boerderij over te nemen. Voor het zover was verongelukte overopa Kees. Hij liep in 1925, vermoedelijk vanwege zijn handicap, onder de stoomtram en was op slag dood. Omdat niet beschreven was dat opa de boerderij zou erven werd die verdeeld onder de kinderen van overopa Kees en moesten opa en oma (Jan van Herk en Philomena Laureijs) op een andere manier de kost gaan verdienen. Nadat ze een aantal jaren in de Lensheuvel gewoond hadden, verhuisden ze in 1928 naar Hoofdstraat 55, dat is nu Wilhelminalaan 94. Ze hadden daar een groot pand dat ze kochten van *Spartelen Kees* (Kees Verhagen). Opa en oma begonnen daar een kruidenierswinkel. Oma voerde de scepter in de winkel en opa bracht de boodschappen rond met een kar, getrokken door een wit *perdje*. Het was een tijd dat niet alle mensen de boodschappen konden betalen, maar oma was erg medelevend en schold de schuld dan vaak kwijt. In hun winkel stond op de toonbank een mooie weegschaal met twee armen waaraan schaal-tjes hingen, één voor de gewichten, de andere voor de winkelwaar. Er waren grote schappen met diepe bakken waaruit met forse scheppen

Jongeman Jan Hoeks omstreeks 1963.

Het gezin van opa Adrianus Hoeks en oma Adriana Lepelaars omstreeks 1930. Onze pa staat helemaal links.

koffiebonen, zout, suiker en rijst geschept werd. Grote blikken boterhammenworst, grote kazen, *goei boter* (roomboter), *klissen pjersvleés* (paardenvlees) vulden de winkel. De koekjes zaten in vierkante blikken. De boeren kwamen met in krant gedraaide hammen om ze te laten snijden in de winkel.

In de oorlog kwamen Belgische vrouwen er roomboter kopen om die over de grens te smokkelen. In de gang gingen de rokken omhoog en werden in speciaal daarvoor ingenaaide zakken pakjes boter gestopt die daar precies in pasten. Hetzelfde gebeurde met hun royale onderbroeken.

Opa Jan boerde toentertijd ook nog. Hij deed dat samen met zijn zwager Jules Minnen die met Marie, de zus van Jan van Herk was getrouwd. De grond lag grotendeels tussen zijn huis in de Hoofdstraat en dat van Jules aan het Weijereind. In 1930 werd Jules op de akker tijdens het ploegen door de bliksem getroffen en was op slag dood.

Ouderlijk gezin

Mijn ouders, Harrie Hoeks en Miet van Herk, trouwden in het oorlogsjaar 1942. Ze konden gebruik maken van een paar kamers bij opa's oudste dochter Marie, die getrouwd was met Jan Ansems. Ze woonden in de Nieuwstraat in Hapert, dichtbij het pleintje. Daar zijn ons Sjaan en onze Broer, die eigenlijk Ad heet, geboren.

Wilhelminalaan

In 1944 kreeg oma, Philomena Laureijs, een herseninfarct en kon daardoor haar winkeltje en huishouden niet meer voortzetten. Er werd een oplossing gezocht: ons moeder werd gevraagd in te springen. Zo kwam het dat ons gezin verhuisde naar Reusel waar ons moeder de winkel onder haar hoede kreeg en het gezin van oma en opa. Er moest ook nog gezorgd worden voor de jongste zoon Jo, die toen nog maar 16 jaar oud was. Hij werd later mijn lievelingsoom. In het huis van opa en oma ben ik in 1945 geboren, gevolgd door onze Theo, Wim, Kees, Hein en Frans. Oma trok veel met me op. Zij was mijn

Opa Adrianus Hoeks en oma Adriana Lepelaars omstreeks 1952.

Mijn ouders Harrie Hoeks en Miet van Herk in 1983.

dagelijkse oppas en zorgde heel goed voor mij. Vaak ging ik samen met haar naar de burens, het kinderloze echtpaar Souwen-Tooten. Ze hadden een winkel in lampen en elektra-artikelen. Daar werd ik door mevrouw Cor Souwen-Tooten altijd met open armen ontvangen en verwend. Het was een heel lieve vrouw. Toen haar man Kiske in 1965 overleed, ging ze haar verdere leven in dienst stellen aan de melaatsengemeenschap van Naimey in Niger (Afrika).

In 1948 overleed oma op mijn verjaardag (27 april), ik was toen pas 3 jaar oud. Dat heeft zoveel indruk op mij gemaakt dat ik nog heel goed weet hoe en waar ze opgebaard lag. Ze lag achter de schuifdeuren in de voorkamer. Voor alle bezoek-

kers maakte ik de schuifdeur open en wees hen de weg naar oma.

Opa bracht de boodschappen met de fiets rond. Met mijn kleine fiets met 2 grote zeilen tassen erop ging ik mee om de lege flessen mee terug te nemen. Ik zorgde voor de lege statiegeldflessen. Meestal moest ik buiten op opa wachten. Dan stond ik wel eens in de vrieskou te wachten terwijl hij binnen *op z'n gemak* een kop koffie zat te drinken. Bij *smed Kroon* herinner ik me dat hun jongste dochter een gat in haar hoofd viel toen we daar aankwamen. Moeder de Kroon pakte haar hard huilende dochter onverstoord onder de armen, liep met haar naar de pomp en liet daar het water rijkelijk over de hoofdwond stromen terwijl ze met opa gewoon bleef doorbuurtten alsof er niets aan de hand was.

Voor deugnieterijen was ik vaak wel te vinden. Samen met onze Theo leidden we ons moeder dan af en stak één van ons zijn natte handen in het water van de pompbak en dan direct in de grote suikerbak van de winkel. Wie dat durfde mocht drie vingers *aflékken* en de andere maar twee.

Buurtgenoot *Pirke* Bel verkocht in die tijd huisraad en kleding aan de deur. Hij had op een keer een verrassing voor ons moeder. Direct toen hij binnen was riep hij: "*Miet, in heb wa vur jou, dé is zwart ondergoed en dé hoefde mer ins in de week te wáássen.*"

Samen met buurtgenootje Wim Basemans liep ik vanuit de Wilhelminalaan naar de kleuterschool, toen nog ondergebracht in het oude fra-

Mijn ouderlijk gezin in 1963. Op de achterste rij vierde van rechts sta ik.

We hadden zo'n hut gemaakt bedekt met zand en ijzeren golfplaten die we op de vuilnisbelt hadden gevonden. Ik liep over zo'n golfplaat en de hut stortte toen in. De scherpe kant van de golfplaat sneed in mijn knie. Het gevolg was een diepe, 10 centimeter brede vleeswond boven mijn knie. Dokter Snieders, die pas uren later in de avond tijd had, maakte de wond schoon in een schaal jodium en maakte die met grote nieten dicht. Tot op de dag van vandaag is dat nog te zien, vertelt Jan terwijl hij het grote litteken op zijn knie laat zien.

Samen met mijn vriendin Lien van Limpt tijdens onze verkeringstijd omstreeks 1963.

tersklooster. We zaten bij juffrouw de Bruijn in de klas, een dochter van Bol de Bruijn. We zongen op de speelplaats wel eens stiekem: "Juffrouw de Bruijn je rok hangt schuin." Mij is nog bijgebleven dat tijdens het lopen naar school Wim een steen hard tegen een Philips reclamebord gooide bij Kiske Souwen die hard terugkwam. Het gevolg was een groot bloedend gat in mijn hoofd.

Molenberg

Tante Lies nam in 1952 de winkel en de zorg voor opa over van ons moeder. Wij verhuisden toen naar een nieuwbouw-huurwoning in de Molenberg. Daar zijn onze Ton, ons Phil en onze Jos geboren, waarna ons gezin met 12 kinderen compleet was. Voor de geboorte van onze Jos werd er nog een Josje geboren. Die is helaas maar 4 maanden oud geworden. Op alle gezinsleden, maar vooral op ons moeder, had dit een heel grote impact. Moeder zat er vaak helemaal doorheen. Overdag kon ze haar verdriet niet delen met onze pa want die maakte lange dagen in de kolenmijnen van Beringen, Houthalen en Zwartberg om voor ons grote gezin genoeg geld binnen te brengen. De toestand van ons moeder maakte het drama voor de rest van het gezin nog erger. Gelukkig hebben we in die moeilijke tijd veel hulp van de burens gekregen. Het ging langzaam, beetje bij beetje, beter met haar. Ze heeft het echter nooit helemaal los kunnen laten.

De omgeving van de Molenberg had voor ons, als opgroeiende jongens, heel veel te bieden. Het was dicht bij de velden, bossen, vuilnisbelt en het *Hulsels Venneke*. Daar konden we ons op allerlei manieren uitleven zoals schaatsen, boomklimmen, knokken met andere jongensgroepen, *veugeltjes uithaalen*, *vuurke stoken* en ondergrondse hutten bouwen. Met dat laatste is het met mij een keer slecht afgelopen.

Boere Strop (Van Loon) die aan de Molenberg een boerderij had, heeft ons op een keer goed te grazen genomen. Hij had een grote, met een heg omheinde boomgaard waarin een kippenhok stond. We hadden een gat gemaakt in de omheining waar we doorkropen. In het hok zaten we te genieten van 'geleende' appels uit de boomgaard. *Boere Strop* had dat gemerkt en het hok van de buitenkant afgesloten. Vervolgens was hij naar ons thuis gegaan en had ons moeder verteld wat er gebeurd was. Ze had hem gezegd: "Lot ze er m^ér tot in ut donker inzitten dan leren ze ut wel af." We werden heel bang toen we merkten dat we opgesloten zaten en het steeds later en donker werd. Gelukkig haalde *Boere Strop* ons er die avond nog uit en hadden we ons lesje geleerd.

In 1957 verhuisde ons gezin naar een eigen nieuwbouwwoning in de Marialaan. De grond had opa van Herk aan de gemeente verkocht en bedongen dat we daar mochten bouwen. Daar is op 4 mei 1962 ons Lisan geboren, als laatste telg van het gezin.

Schooltijd

D'n ouwe Raas was een strenge meester en daar maakte hij geen vrienden mee. Op een keer

Afscheid van o.a. mijn ouders, opa van Herk en mijn vriendin Lien op de marinierskazerne voordat ik vertrek naar Aruba in 1963.

In mijn mariniersuniform in 1964.

zagen we de kans schoon. Uit de tuin van Frits van de Zusters kregen we een flinke knolraap te pakken die we met een steen in de uitlaat van zijn personenwagen sloegen. We zagen later dat de wagen niet startte en door garage *d'n Toort* (Van Gompel) werd weggesleept. Gelukkig zijn ze op school na een uitgebreid onderzoek er nooit achter gekomen wie dat gedaan had anders waren de rapen gaar geweest.

Ook weet ik nog, dat we op een keer onderweg naar huis, zagen dat de zonen van *Schore Fons* (Schoormans) de resten van de gierkelder van een in de oorlog vernielde boerderij van *Aoie Kiske* (Lavrijsen) in de Kerkstraat aan het slopen waren. Uit de kelder kwam een berg geroeste geweren naar boven die daar vermoedelijk in de oorlog gedumpt was.

Werk

Na de lagere school ging ik naar de Ambachtschool (LTS) in Bladel om het vak timmerman te leren. In die tijd trok ik veel op met ome Jo, een broer van ons moeder. Hij had later een aannemersbedrijf aan het Kerkeind in Casteren. Bij hem kon ik direct aan de slag toen ik mijn diploma op zak had. Elke dag fietste ik toen voor mijn werk naar Casteren. Na een crisis in de bouwwereld moest al het personeel bij ome Jo weg. Hierna begon ik als voorman bij HBG (Hol-

landse Beton Groep) Brabant Oost in Tilburg. In dat bedrijf, dat later HBM en BAM is gaan heten, heb ik 35 jaar met veel plezier gewerkt. Door het regelmatig volgen van extra scholing en hard werken heb ik er een mooie carrière kunnen opbouwen. Via de functies Assistent Uitvoerder en Uitvoerder van grote bouwprojecten werd ik tenslotte Hoofd Uitvoering Deelprojecten. Samen met andere managementleden waren we verantwoordelijk voor supergrote bouwprojecten. De projectbesprekingen waren maandelijks in het hoofdkantoor in Rijswijk. Een van de grote projecten was de bouw van de faculteit van het Academisch Ziekenhuis Maastricht. Uit die tijd staat nog in mijn geheugen gegrift het instorten van een gigantische steiger waarbij een aantal gewonden vielen die naar het ziekenhuis moesten. De oorzaak was dat oppermanen van een onderaannemer veel te veel stenen op de steiger hadden gezet. Gelukkig heeft niemand er blijvend letsel aan over gehouden, maar de ravage was groot.

Tijdens de bouw van het Bonnefantenmuseum in Maastricht maakte ik ook een penibele situatie mee. Dat was tijdens de grote overstromingen van de Maas in het midden van negentiger jaren. Het water kwam tot enkele centimeters van de bovenkant van de erkers. Waren de kelders volgelopen dan was het gebouw vermoedelijk verloren geweest. Dat gebeurde echter niet en het liep met een sisser af. Wel had het water een hoeveelheid granaten uit de oorlog blootgelegd. Voor de opruimingsdienst ter plaatse kon zijn, was de jeugd van Maastricht er al mee aan de haal gegaan.

In mijn tropenuniform op Aruba in 1964.

Marinier

Tijdens één van de dansavonden in het midden van de zestiger jaren bij Klein Amsterdam kreeg ik verkering met Lien van *Niekske* van Limpt. Een paar maanden later werd ik al opgeroepen voor militaire dienst.

Voor de keuring kreeg ik van onze pa al het advies me aan te melden voor de A.A.T. (Aan- en Afvoer Troepen in Tilburg), want dan kon ik mijn rijbewijs halen. Na een aantal aanvullende keuringen werd ik echter ingedeeld bij de mariniersopleiding. Die opleiding begon in de marinierskazerne van Doorn. Aanvullend kreeg ik zware conditionele en mentale trainingen in Rotterdam en op Texel. Dat was vooral in de begintijd heel zwaar, maar later ging het steeds beter. We werden tijdens de opleiding soms tot het uiterste gedreven ook mentaal. Een keer toen ik op het einde van een lange mars door de sergeant heel indringend opgejaagd werd om op tijd het eindpunt te halen kon ik me niet meer inhouden. Ik draaide me om en sloeg hem midden in zijn gezicht. De volgende dag kwam hij met me praten en toonde begrip voor mijn actie. Gezien de situatie accepteerde hij het hoewel het natuurlijk niet mocht. Zwemmen kon ik nog niet toen ik met de opleiding begon en dat was natuurlijk wel één van de belangrijkste vereisten van een marinier. Al snel moest ik naar zwemles in Apeldoorn. Toen het niet snel genoeg ging naar de zin van de sergeant, werd ik stevig aangepakt. Met een haak duwde hij me net zo lang het water in tot ik de slag te pakken had. Na de opleiding in Doorn werd ik uitgezonden naar de Nederlandse Antillen met als standplaats Aruba. Er volgde dus een bootreis van 6 weken naar Aruba waar mijn parate tijd als marinier begon. De reis ging met een groot schip, Hare Majesteit van Oranje. De overtocht duurde extra lang omdat het schip een aantal havens moest aandoen om te laden en te lossen. Ook op Curaçao en de Bovenwindse Eilanden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten bracht ik een tijd door. Verder waren er militaire oefeningen waarbij ik in Suriname, Panama, Venezuela en Frans Guyana ben geweest. Op Aruba nam ik deel aan een parade die afgenomen werd door koningin Juliana en prins Bernard. We werden toen ook ingeschakeld om de koninklijke familie te bewaken in het hotel waar zij verbleven tijdens dat staatsbezoek.

Mariniers moeten vaak vanuit landingsvaartuigen of met rubberboten aan land. We werden wel eens met volle uitrusting in het water gegooid en moesten dan al zwemmend met alle spullen maar in de bootjes zien te komen. Daar-

bij heb ik echt geleerd wat zwemmen was. Mijn militaire dienst als marinier was de fijnste en leerzaamste tijd van mijn leven die heel belangrijk voor mijn ontwikkeling en verdere leven is geweest. De collegialiteit, saamhorigheid, kameradschap, blindelings vertrouwen in elkaar zijn opgedane ervaringen die ik voor geen geld had willen missen.

Mijn trouwdag op 1 maart 1968.

Eigen gezin

Lien en ik zijn op 1 maart 1968 getrouwd. We gingen wonen in twee bovenkamers van *Nel van de Oppasser* (Antonisse) in de Schoolstraat. Nel was een lieve vrouw die vaak op onze dochter Colinda paste toen we in de Lend een huis aan het bouwen waren. In 1972 was dat huis klaar, een tweekapper. In het andere huis woonden Mart en Sjaan van Gompel - Van Limpt, een zus van Lien. Ons Jolanda is daar geboren. In 1985 verhuisden we nog eens. Dit keer naar een vrijstaand huis met veel grond in de Lensheuvel. We

Tijdens onze huwelijksreis in Duitsland in maart 1968.

Het projectteam van de Hollandse Beton Groep dat verantwoordelijk was voor de bouw van de faculteit van het Academisch Ziekenhuis in Maastricht.

bouwden er een grote garage bij met een zolder waar ik mijn hobby, stationaire motoren, kon uitoefenen. In 2000 kwam in dat huis onze dochter, Jolanda met haar man Frank Vlamings wonen die ook zeer kundig en gedreven is met stationaire motoren. Frank heeft zijn hobby verder uitgebreid en is een echte specialist van dat soort motoren geworden.

De vakanties met ons gezin brachten we bijna altijd door op een camping. Eerst met de tent, later met de caravan. Vaak naar een camping in de Moezelstreek in Duitsland, Luxemburg of in de Vogezen in Frankrijk. Maar toch ook wel in eigen land. Zuid-Limburg was één van onze favoriete bestemmingen. De kinderen vonden kamperen leuk en gingen nog met ons mee toen ze de 20 al gepasseerd waren.

We zijn trots op onze kinderen en 3 kleinkinderen. Kleinzoon Girt is van ons Colinda en haar man Bart van de Ven en ons Jolanda en Frank zijn de ouders van Luc en Niels.

Samen met de Reuselse waarnemend burgemeester Jetty Eugster leg ik een krans bij het oorlogsmonument van Reusel ter nagedachtenis aan de oorlogsslachtoffers op 4 mei 2019.

Brandweer

Geruime tijd ben ik bij de Reuselse brandweer geweest. Ook daar moest iedereen met de tijd mee om alle uitdagingen het hoofd te kunnen bieden. Opleidingen en praktijktrainingen speelden een grote rol. Uit die tijd herinner ik me de brand van het schooltje in de pastoorstuin nog goed. De brand was zo fel dat we er vanwege de hitte niet bij konden komen. De bosbrand in de Grote Cirkel was ook heel speciaal. De tien meter hoge vlammen joegen door de boomtoppen. Dat had een zuigend effect op de grond waarbij rommelend geluid te horen was.

4 Mei Comité

Misschien wel omdat ik marinier was, vind ik het heel belangrijk dat er aandacht is voor slachtoffers van oorlogen. Daarom zet ik me in voor de jaarlijkse Dodenherdenking die de laatste jaren steeds drukker bezocht wordt. Wat de Heemkunde Werkgroep Reusel samen met veel anderen vorig jaar heeft gedaan om, 'Reusel – De Mierden 75 jaar bevrijd', tot een groot succes te maken, verdient veel respect. Dat was het resultaat van een prachtig staaltje Reuselse gemeenschapszin.

Mariakapel

Samen met mijn ouders had ik een stukje grond aan de Buizerd. Ze kwamen daar vaak om te tuinieren en te ontspannen. Voor ons moeder was het geloof heel belangrijk. Het was daar dan ook een plaats voor bezinning en gebed. Ze kon daar haar problemen achterlaten en heeft mij daarom vaak gevraagd er een Mariakapelletje te bouwen. Dat beloofde ik haar, maar stelde het steeds weer uit. Helaas kreeg ze een hartinfarct en overleed. Toen moest ik wel waarmaken

wat ik beloofd had. Toch duurde het meer dan een jaar voor ik er samen met mijn schoonzoon Frank aan begon. De kapel moest een waardig eerbetoon aan ons moeder worden. In 1993 was de kapel klaar. Helaas heeft ons moeder het resultaat niet kunnen zien, maar ik ben er van overtuigd dat ze trots en dankbaar zou zijn. De kapel en alles eromheen is een plaats waar veel mensen even gaan zitten om er tot rust te

komen en hun zorgen achter te laten. Onder het Mariabeeld staat de tekst: "Ere wie ere toekomt." Daar kan je alle kanten mee op, vertelt Jan. Deze tekst is dan ook bedoeld voor alle mensen ongeacht hun geloof of cultuur.

Slot

Jan Hoeks vertelt zonder opsmuk en recht door zee over zijn levenservaringen. Over de mooie carrière die hij bij de Hollandse Beton Groep heeft opgebouwd zegt hij dat dit is gelukt omdat hij iemand is die houdt van duidelijke taal, een goede organisatie, duidelijke afspraken maken en nakomen en zelf het goede voorbeeld geven. Over zijn tijd als dienstplichtig marinier zegt hij dat collegialiteit, saamhorigheid, kameraadschap en blindelings vertrouwen in elkaar hem aanspreken. Hij denkt daar met een goed gevoel aan terug. Het zijn allemaal aspecten die bij het werken in teamverband horen waarbij resultaten en bereiken van doelen belangrijk zijn. Toch blijkt ook dat Jan een zachtere, andere kant heeft en dat het niet altijd om resultaat en succes gaat. Dan heeft hij het over het belang van de jaarlijkse Dodenherdenking en dat hij trots is op zijn ouders, voorouders, kinderen en kleinkinderen. Ook het verdriet van zijn moeder en de wens van haar om een Mariakapel te bouwen lieten hem niet onberoerd. Hij bouwde dan ook een prachtige kapel ter nagedachtenis aan haar. Daarom stellen we met recht vast dat Jan Hoeks komende uit het 12 kinderen tellende gezin van Harrie Hoeks en Miet van Herk een echte Reuselnaar genoemd mag worden.

Het gezin van dochter Colinda en Bart met zoon Girt omstreeks 2018.

Het gezin van dochter Jolanda en Frank met hun kinderen Luc en Niels in 2019.